

Wymagania edukacyjne z etyki dla klasy 5 oparte na programie "Myślę więc jestem" - modyfikacja programu lekcji etyki autorstwa Magdaleny Środy. II etap edukacyjny. Dopuszczony do użytku przez MEN pod numerem DKW-4014-3/00

Wymagania na poszczególne oceny					
ocena niedostateczna	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
<p>1. Człowiek – jego prawa i obowiązki</p> <p>Cele edukacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczeń rozumie pojęcie praw człowieka i zna ich przykłady w Polsce i na świecie. • Uczeń potrafi wyjaśnić, czym jest solidarność i jakie miała znaczenie w historii Polski. • Uczeń potrafi rozpoznać przykłady łamania praw człowieka, w tym rasizmu. • Uczeń zna postacie walczące o prawa człowieka bez użycia przemocy (np. Lech Wałęsa, Martin Luther King, Gandhi). 					
<p>Uczeń nie zna podstawowych pojęć, takich jak prawa człowieka, solidarność, rasizm. Nie potrafi wymienić żadnych postaci walczących o prawa człowieka bez przemocy. Nie uczestniczy aktywnie w lekcjach</p>	<p>Uczeń zna kilka podstawowych pojęć związanych z prawami człowieka. Potrafi wymienić przynajmniej jedną postać walczącą bez przemocy. Wykazuje minimalną aktywność podczas zajęć.</p>	<p>Uczeń zna i rozumie podstawowe pojęcia (prawa człowieka, solidarność, rasizm). Potrafi wymienić i krótko opisać przynajmniej dwie postacie walczące bez przemocy.</p>	<p>Uczeń zna i rozumie wszystkie omawiane pojęcia i potrafi podać ich przykłady. Potrafi opisać trzy postacie walczące o prawa człowieka bez przemocy i przedstawić ich zasługi.</p>	<p>Uczeń wykazuje pełne zrozumienie omawianych pojęć i ich znaczenia. Potrafi dokładnie opisać kilka postaci walczących o prawa człowieka bez przemocy, ich działania i osiągnięcia.</p>	<p>Uczeń posiada szczegółową wiedzę na temat praw człowieka i różnych form ich ochrony. Wykazuje głęboką refleksję nad znaczeniem solidarności i walki o prawa człowieka bez użycia przemocy.</p>

ani nie wykonuje zadań.		Wykazuje przeciętną aktywność na lekcjach i wykonuje podstawowe zadania.	Aktywnie uczestniczy w zajęciach i podejmuje próby refleksji nad omawianymi zagadnieniami.	Regularnie angażuje się w dyskusje i wykazuje dużą aktywność oraz zainteresowanie tematyką.	Potrafi samodzielnie analizować i krytycznie oceniać postawy i działania omawianych postaci oraz odnosić je do współczesnych problemów. Angażuje się w dodatkowe projekty lub prezentacje związane z tematyką lekcji.
-------------------------	--	--	--	---	---

2. Człowiek i jego zdrowie

Cele edukacyjne:

- Uczeń rozumie, co to znaczy dbać o zdrowie i jakie są jego obowiązki wobec siebie i innych.
- Uczeń potrafi wyjaśnić różnice między zdrowiem a chorobą.
- Uczeń zna problemy związane ze sprawnością i niepełnosprawnością oraz rozumie wyzwania osób niepełnosprawnych.

Uczeń nie zna podstawowych pojęć związanych ze zdrowiem i	Uczeń posiada podstawową wiedzę na temat zdrowia i choroby. Potrafi	Uczeń zna i rozumie podstawowe zagadnienia związane ze	Uczeń wykazuje pełne zrozumienie omawianych pojęć i problemów.	Uczeń zna i rozumie w pełni zagadnienia dotyczące zdrowia, sprawności i	Uczeń posiada szeroką wiedzę na temat zdrowia, sprawności,
---	---	--	--	---	--

niepełnosprawności ą. Nie potrafi rozróżnić między zdrowiem a chorobą. Brak aktywności i zaangażowania na lekcjach.	wymienić przynajmniej jedną różnicę między zdrowiem a chorobą. Wykazuje minimalne zrozumienie problemów osób niepełnosprawnych.	zdrowiem, chorobą i niepełnosprawności ą. Potrafi podać przykłady dbania o zdrowie jako obowiązku etycznego. Uczestniczy w lekcjach i wykonuje zadania na poziomie podstawowym.	Potrafi opisać, dlaczego dbanie o zdrowie może być uznane za obowiązek etyczny. Aktywnie uczestniczy w dyskusjach i podejmuje próby refleksji nad omawianymi tematami.	niepełnosprawności . Wykazuje głębszą refleksję nad etycznym wymiarom dbania o zdrowie. Regularnie angażuje się w lekcje i wykazuje zainteresowanie tematyką.	niepełnosprawności i etyki zdrowia. Potrafi samodzielnie analizować problemy związane z niepełnosprawności ą i proponować rozwiązania. Angażuje się w dodatkowe projekty lub działania na rzecz promocji zdrowia i wsparcia osób niepełnosprawnych.
--	--	--	---	---	---

3. Zagrożenia współczesne

Cele edukacyjne:

- Uczeń rozumie pojęcie woli i jej wpływ na działania człowieka.
- Uczeń potrafi wymienić czynniki kształtujące i osłabiające wolę.
- Uczeń zna różne rodzaje uzależnień oraz ich skutki.
- Uczeń rozumie, czym jest asertywność i zna sposoby profilaktyki uzależnień.

<p>Uczeń nie zna podstawowych pojęć związanych z wolą, uzależnieniami i asertywnością. Nie potrafi wymienić żadnych czynników wpływających na wolę. Nie wykazuje zrozumienia zagadnień dotyczących uzależnień.</p>	<p>Uczeń ma minimalną wiedzę na temat woli i uzależnień. Potrafi wymienić przynajmniej jeden rodzaj uzależnienia. Wykazuje podstawowe zrozumienie znaczenia asertywności.</p>	<p>Uczeń zna i rozumie podstawowe zagadnienia związane z wolą, uzależnieniami i asertywnością. Potrafi wymienić kilka rodzajów uzależnień i opisać ich skutki. Uczestniczy w lekcjach i wykonuje zadania na poziomie podstawowym.</p>	<p>Uczeń rozumie w pełni omawiane zagadnienia i potrafi omówić czynniki wpływające na wolę. Potrafi podać przykłady skutecznych metod profilaktyki uzależnień. Aktywnie uczestniczy w dyskusjach i wykazuje zainteresowanie tematyką.</p>	<p>Uczeń wykazuje pełne zrozumienie zagrożeń współczesnych i potrafi omówić różne formy uzależnień. Wykazuje refleksję nad znaczeniem silnej woli i asertywności w życiu codziennym. Regularnie angażuje się w lekcje i wykazuje inicjatywę w podejmowaniu dyskusji.</p>	<p>Uczeń posiada szeroką wiedzę na temat zagrożeń współczesnych i ich wpływu na społeczeństwo. Potrafi samodzielnie analizować problematykę uzależnień i proponować nowe metody profilaktyki. Angażuje się w dodatkowe projekty lub działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.</p>
--	---	---	---	--	--

4. Ludzie w potrzebie

Cele edukacyjne:

- Uczeń rozumie, czym jest pomoc ludziom w potrzebie i jakie są przykłady działań charytatywnych.
- Uczeń potrafi wyjaśnić różnice między egoizmem a altruizmem.

<p>Uczeń nie rozumie, czym jest pomoc ludziom w potrzebie i nie zna przykładów działań charytatywnych. Nie potrafi odróżnić egoizmu od altruizmu.</p>	<p>Uczeń posiada minimalną wiedzę na temat pomocy potrzebującym. Potrafi wymienić przynajmniej jeden przykład działania charytatywnego. Wykazuje podstawowe zrozumienie różnicy między egoizmem a altruizmem.</p>	<p>Uczeń zna i rozumie podstawowe pojęcia związane z pomocą potrzebującym i działaniami charytatywnymi. Potrafi wymienić kilka przykładów działań charytatywnych. Uczestniczy w lekcjach i wykazuje zainteresowanie tematyką.</p>	<p>Uczeń rozumie w pełni omawiane pojęcia i potrafi omówić różne formy pomocy ludziom w potrzebie. Wykazuje refleksję nad znaczeniem altruizmu w życiu codziennym. Aktywnie uczestniczy w dyskusjach i wykazuje zainteresowanie tematyką.</p>	<p>Uczeń zna i rozumie różnorodność działań charytatywnych i potrafi przedstawić ich przykłady. Wykazuje głębszą refleksję nad różnicami między egoizmem a altruizmem. Regularnie angażuje się w lekcje i wykazuje inicjatywę w podejmowaniu dyskusji.</p>	<p>Uczeń posiada szeroką wiedzę na temat pracy charytatywnej i jej roli w społeczeństwie. Potrafi samodzielnie analizować problematykę altruizmu i proponować własne sposoby pomocy innym. Angażuje się w dodatkowe projekty lub działania charytatywne.</p>
---	---	---	---	--	--

5. Reklama

Cele edukacyjne:

- Uczeń rozumie, jak działa reklama i jakie są jej funkcje.
- Uczeń potrafi rozpoznać perswazję i manipulację w reklamach.
- Uczeń zna różnicę między reklamą negatywną a pozytywną.

<p>Uczeń nie zna podstawowych pojęć związanych z reklamą.</p> <p>Nie potrafi rozpoznać perswazji ani manipulacji w reklamach.</p>	<p>Uczeń posiada minimalną wiedzę na temat reklamy.</p> <p>Potrafi wymienić jedną funkcję reklamy.</p> <p>Wykazuje podstawowe zrozumienie różnicy między reklamą negatywną a pozytywną.</p>	<p>Uczeń zna i rozumie podstawowe pojęcia związane z reklamą i jej funkcjami.</p> <p>Potrafi wymienić kilka przykładów perswazji i manipulacji w reklamach.</p> <p>Uczestniczy w lekcjach i wykonuje zadania na poziomie podstawowym.</p>	<p>Uczeń rozumie w pełni omawiane pojęcia i potrafi omówić różne funkcje reklamy.</p> <p>Wykazuje refleksję nad wpływem reklamy na odbiorców.</p> <p>Aktywnie uczestniczy w dyskusjach i wykazuje zainteresowanie tematyką.</p>	<p>Uczeń wykazuje pełne zrozumienie różnorodności reklam i ich funkcji.</p> <p>Potrafi omówić różne formy manipulacji i perswazji w reklamach.</p> <p>Regularnie angażuje się w lekcje i wykazuje inicjatywę w podejmowaniu dyskusji.</p>	<p>Uczeń posiada szeroką wiedzę na temat reklam i ich wpływu na społeczeństwo.</p> <p>Potrafi samodzielnie analizować treści reklamowe i krytycznie oceniać ich etyczność.</p> <p>Angażuje się w dodatkowe projekty lub działania analizujące wpływ reklamy.</p>
---	---	---	---	---	--

6. Człowiek i jego otoczenie

Cele edukacyjne:

- Uczeń rozumie, jak człowiek wpływa na swoje otoczenie i jakie są tego skutki.
- Uczeń zna podstawowe zasady ekologii i rozumie, że ochrona środowiska jest obowiązkiem moralnym.

<p>Uczeń nie zna podstawowych pojęć związanych z ekologią.</p>	<p>Uczeń posiada minimalną wiedzę na temat wpływu</p>	<p>Uczeń zna i rozumie podstawowe zagadnienia związane z</p>	<p>Uczeń rozumie w pełni omawiane zagadnienia i potrafi omówić różne formy</p>	<p>Uczeń wykazuje pełne zrozumienie zasad ekologii i jej</p>	<p>Uczeń posiada szeroką wiedzę na temat ochrony</p>
--	---	--	--	--	--

<p>Nie rozumie, w jaki sposób człowiek wpływa na swoje otoczenie.</p>	<p>człowieka na środowisko. Potrafi wymienić jeden przykład działalności człowieka, który ma negatywny wpływ na otoczenie. Wykazuje podstawowe zrozumienie znaczenia ekologii.</p>	<p>wpływem człowieka na środowisko. Potrafi wymienić kilka przykładów działań człowieka, które mają wpływ na otoczenie. Uczestniczy w lekcjach i wykonuje zadania na poziomie podstawowym.</p>	<p>wpływu człowieka na środowisko. Wykazuje refleksję nad obowiązkiem moralnym ochrony środowiska. Aktywnie uczestniczy w dyskusjach i wykazuje zainteresowanie tematyką.</p>	<p>znaczenia w życiu codziennym. Potrafi omówić różne działania na rzecz ochrony środowiska i ich wpływ na otoczenie. Regularnie angażuje się w lekcje i wykazuje inicjatywę w podejmowaniu dyskusji.</p>	<p>środowiska i ekologii. Potrafi samodzielnie analizować problematykę ekologiczną i proponować nowe metody ochrony środowiska. Angażuje się w dodatkowe projekty lub działania na rzecz ochrony środowiska.</p>
<p>7. Człowiek i religia</p> <p>Cele edukacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczeń rozumie, czym jest religia i zna różne religie świata. • Uczeń zna podstawowe tradycje, obrzędy i święta wybranych religii (islam, hinduizm, buddyzm). 					
<p>Uczeń nie zna podstawowych pojęć związanych z religią.</p>	<p>Uczeń posiada minimalną wiedzę na temat religii.</p>	<p>Uczeń zna i rozumie podstawowe zagadnienia związane z religią i religioznawstwem.</p>	<p>Uczeń rozumie w pełni omawiane zagadnienia i potrafi omówić różne</p>	<p>Uczeń wykazuje pełne zrozumienie różnych religii świata i ich wpływu na społeczeństwa.</p>	<p>Uczeń posiada szeroką wiedzę na temat religii świata i ich roli w społeczeństwie.</p>

Nie potrafi wymienić żadnej religii świata ani opisać jej cech.	Potrafi wymienić przynajmniej jedną religię świata. Wykazuje podstawowe zrozumienie tradycji lub obrzędów wybranej religii.	Potrafi wymienić kilka religii świata i krótko opisać ich cechy. Uczestniczy w lekcjach i wykonuje zadania na poziomie podstawowym.	religie świata oraz ich tradycje. Wykazuje refleksję nad znaczeniem religii w życiu człowieka. Aktywnie uczestniczy w dyskusjach i wykazuje zainteresowanie tematyką.	Potrafi omówić tradycje, obrzędy i święta wybranych religii. Regularnie angażuje się w lekcje i wykazuje inicjatywę w podejmowaniu dyskusji.	Potrafi samodzielnie analizować wpływ religii na kulturę i proponować własne refleksje na ten temat. Angażuje się w dodatkowe projekty lub działania związane z religioznawstwem.
<p>8. Autorytety</p> <p>Cele edukacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczeń rozumie, czym jest autorytet i jakie cechy powinien posiadać. • Uczeń potrafi wskazać osoby, które mogą być autorytetami, oraz uzasadnić swój wybór. • Uczeń rozumie, dlaczego wybór bądź odrzucenie autorytetu jest istotne w życiu. 					
Uczeń nie rozumie, czym jest autorytet. Nie potrafi wskazać żadnej osoby jako autorytetu ani uzasadnić wyboru.	Uczeń posiada minimalne pojęcie o autorytecie. Potrafi wymienić jedną osobę, którą uważa za autorytet, ale nie potrafi	Uczeń zna definicję autorytetu i potrafi wymienić kilka cech, które go definiują. Potrafi wskazać i uzasadnić wybór	Uczeń dobrze rozumie pojęcie autorytetu i potrafi omówić, jakie cechy powinny mieć osoby będące autorytetami.	Uczeń wykazuje pełne zrozumienie, czym jest autorytet i jakie znaczenie ma w życiu społecznym.	Uczeń posiada szeroką wiedzę na temat autorytetów i ich wpływu na społeczeństwo. Potrafi samodzielnie

	dobrze uzasadnić swojego wyboru. Wykazuje podstawowe zrozumienie znaczenia autorytetu w życiu.	kilku osób jako autorytetów. Uczestniczy w lekcjach i wykonuje zadania na poziomie podstawowym.	Wykazuje refleksję nad znaczeniem autorytetu w życiu i jak może wpływać na nasze decyzje. Aktywnie uczestniczy w dyskusjach i wykazuje zainteresowanie tematyką.	Potrafi przedstawić i uzasadnić wybór różnych autorytetów oraz rozważyć ich wpływ na różne aspekty życia. Regularnie angażuje się w lekcje i wykazuje inicjatywę w podejmowaniu dyskusji.	analizować złożoność autorytetów w różnych kontekstach i proponować własne refleksje na ten temat. Angażuje się w dodatkowe projekty lub działania związane z analizą wpływu autorytetów.
--	---	--	---	--	--

9. Etyka i kultura osobista

Cele edukacyjne:

- Uczeń zna zasady etyki w życiu codziennym i potrafi je stosować.
- Uczeń rozumie, czym jest kultura osobista i dlaczego jest ważna w relacjach międzyludzkich.
- Uczeń potrafi wskazać sposoby przeciwdziałania różnym formom przemocy.

Uczeń nie zna zasad etyki i kultury osobistej. Nie rozumie, dlaczego te zasady	Uczeń posiada minimalną wiedzę na temat etyki i kultury osobistej.	Uczeń zna i rozumie podstawowe zasady etyki i kultury osobistej oraz	Uczeń dobrze rozumie zasady etyki i kultury osobistej oraz potrafi je stosować	Uczeń wykazuje pełne zrozumienie zasad etyki i kultury osobistej oraz ich	Uczeń posiada szeroką wiedzę na temat etyki, kultury osobistej i
---	--	--	--	---	--

<p>są ważne w życiu codziennym. Nie potrafi wskazać sposobów przeciwdziałania przemocy.</p>	<p>Potrafi wymienić jedną lub dwie zasady etyczne i wskazać ich znaczenie. Wykazuje podstawowe zrozumienie, dlaczego kultura osobista jest ważna.</p>	<p>potrafi je stosować w praktyce. Potrafi wskazać i opisać kilka sposobów przeciwdziałania przemocy. Uczestniczy w lekcjach i wykonuje zadania na poziomie podstawowym.</p>	<p>w różnych sytuacjach życiowych. Wykazuje refleksję nad znaczeniem tych zasad w relacjach międzyludzkich. Aktywnie uczestniczy w dyskusjach i wykazuje zainteresowanie tematyką.</p>	<p>znaczenia w społeczeństwie. Potrafi przedstawić różne formy przemocy i omówić skuteczne sposoby ich przeciwdziałania. Regularnie angażuje się w lekcje i wykazuje inicjatywę w podejmowaniu dyskusji.</p>	<p>przeciwdziałania przemocy. Potrafi samodzielnie analizować różne sytuacje etyczne i proponować własne rozwiązania. Angażuje się w dodatkowe projekty lub działania związane z promowaniem etyki i kultury osobistej.</p>
---	---	--	--	--	---